

Lulju 2017 — Hargħa 300

Holqa Bejnietna

Parroċċa Sant'Anna, Wied il-Għajn

Maħruġ mill-Kunsill Pastoralu Parrokkjali

Il-Kelma tal-Kappillan

Nistrieħu fil-Mulej...

L-ilma li ma jithawwadx u ma jiċċaqlaqx isir qiegħed u ma jibqa' tajjeb għal xejn. Dan li jġri meta l-hajja tagħna tistaġna għax il-hin kollu għaddejjin minn haġa għal oħra. Jekk ngħixu l-hajja tal-magna li tagħmel dejjem l-istess haġa, nkunu qed nitilfu s-sabiħ tal-hajja u tal-familja. Il-familja hija t-tama tagħna u dik li tgħinna nħarsu lil hemm mill-kuntrarju, mill-għied u mill-affarijiet tal-mument li jinqalghu.

Għandna bżonn nistrieħu fil-Mulej mal-familja.

Is-sajf huwa l-hin opportun fejn noħolmu dwar il-gejjieni tagħna. L-ommijiet u l-missirijiet kollha joholmu għal uliedhom. Ma jistax ikun hemm familja mingħajr il-holm. Nirrikkmandalkom sabiex das-sajf issibu ħin ta' mistrieħ u toħolmu flimkien għall-gejjieni tal-familja tagħkom u ta' wliedkom.

Inhegġgħkom ukoll sabiex issibu mument ta' mistrieħ fil-Mulej. Dan jitlob minna waqfa mill-hafna dmirijiet u attivitajiet ta' kuljum. Alla jkellimna wkoll fil-jiem ta' mistrieħ u fil-holm tal-hajja tagħna. Għalina l-insara, il-quddies tal-Hadd hija mument sabiħ ta' ċelebrazzjoni fi tmiem ġimgħa ta' taħbit bix-xogħol. Għal din ir-raġuni inhegġgħkom sabiex matul il-jiem tas-sajf u tal-vaganzi niċcelebraw flimkien il-quddies tal-Hadd. L-Ewkaristija tal-Hadd iġġibna viċin ta' Alla u ta' xulxin sabiex inkomplu ngħixu

fil-preżenza ta' Alla, fl-imħabba ta' bejnietna, fis-sagrifiċċju u fil-hidma tagħna fil-familja, afdana lilna minn Alla, li tkompli tibnina f'komunità li tfittex dejjem li tissahħah.

Nitolbu jfisser nistrieħu fil-Mulej.

Il-mistrieħ hu wkoll essenzjali għas-saħħa spiritwali tagħna, għax nistgħu nisimgħu l-lehen ta' Alla u niħmu x'qed jitlob minna permezz tat-talb.

L-aħwa, il-gejjieni tal-familja kif qal ta' spiss San Ġwanni Pawlu II, jgħaddi permezz tal-familja. Mela, ħarsu lill-familji tagħkom! Ipproteġu lill-familji tagħkom f'kull ħin u f'kull esperjenza li tgħaddu minna bħala familja, kemm sabiħa u anke inqas sabiħa! Kuragġ!! Nawguralkom sajf mimli mistrieħ u ħolm li jwassalna biex inwettqu l-holma ta' Alla flimkien u ma' Ġesù bis-saħħa tal-Kelma u tas-Sagramenti tiegħu.

Kunu mberkin
Dun Roderick
Kappillan

minn Anton Attard

Il-Kult ta' Sant'Anna

Mill-Kotba Mqaddsa ma niksbu ebda tagħrif dwar Sant' Anna. Il-ftit li nafu nisiltuh mit-tradizzjoni u minn kitbiet apokrafi, li jspikka fosthom il-Proto-Vangeli ta' Ġakbu, li hu wiehed mill-eqdem sorsi ta' informazzjoni dwarha. Izda dwar qdusitha ma jistgħu jitqanqlu ebda dubji.

Il-Firxa tad-Devozzjoni fil-Knisja Universali

Il-qima lejn din il-qaddisa aktarx li xterdet mil-Lvant. Li nafu hu li fis-Seklu VI, l-Imperatur Ġustinjanu, bena knisja ddedikata lilha f'Kostantinopli. Sat-Tmien Seklu kienet resqet lejn il-Punent ukoll, għax fil-Knisja ta' S.Maria Antiqua f'Ruma hu magħruf li kien hemm xi relikwi tagħha. Fl-aħħar taż-Żminijiet tan-Nofs u minkejja x-xizma Luterana, il-kult tagħha xtered mal-Ewropa kollha.

Fl-1378, Il-Papa Urbanu VI, permezz tal-*Bolla Splendor*, ħajjar il-qima lejn Sant' Anna fil-Ingilterra. Hemm bdiet tiġi ċelebrata l-festa

tagħha u mal-medda tas-snin spiċċat ukoll il-patruna tal-Knisja Ingliża.

Il-Papa Girgor XIII kien iddikjara s-26 ta' Lulju bhala festa liturgika lil Sant'Anna u lil San Ġwakkinn u l-Knisja Universali bdiet tagħrafha wkoll bhala l-qaddisa patruna tar-romol, tan-nisa fit-tqala, tal-ommijiet, tal-ħaddiema tal-minjieri u tal-baħħara.

F'Malta u Ghawdex

Il-qima lejn Sant' Anna f'dawn il-Gzejjer tmur lura mijiet ta' snin. Fl-1575, il-Vizitatur Appostoliku Mons. Pietro Dusina jikkonferma l-eżistenza ta' żewġ knejjes deskritti bhala 'antiki' ddedikati lilha. Hu jsemmi wahda f'Hal Qormi, f'qasam magħruf bhala *Ta' Berti* u oħra f'Għawdex qrib *Wied il-Mielah*. Tradizzjonalment jinżamm li l-inkwatru titular ta' din il-kappella jinżamm fil-Knisja taż-Żejt fil-Għarb. Min-nofs is-Seklu XVII 'il quddiem, frott il-hidma tal-Ġiżwita Pietro Sabuco, id-devozzjoni lejn Sant' Anna komplet tinfirex hafna aktar.

Qadima daqshom jekk mhux aktar minnhom, hemm il-Knisja ddedikata lilha li nbriet f'Kastell Sant' Anġlu lejn l-1450 mill-'Kastellani De Nava'. Fl-1530, għaddiet għand l-Ordni ta' San Ġwann, u komplet titkabbar biex taqdi l-ħtiġijiet tal-kavallieri, speċjalment tal-Gran Mastro. B'hekk kisbet importanza kbira, tant li l-ewwel erba' Gran Mastri li mietu f'Malta: L-Isle Adam, Del Ponte, D'Homedes u La Sengle kienu ndifnu fiha. Għadha tfakkar dan lapida bi skrizzjoni bil-Latin, li tqieghedet fiha wara li l-fdalijiet tagħhom ġew trasportati għall-kripta tal-Knisja Konventwali ta' San Ġwann, il-Belt Valletta.

L-artal magħgur u l-istatwa fil-knisja l-qadima ta' Sant'Anna

jinfirex minn tarf sa tarf tal-Gzejjer Maltin

L-istess kien ghamel l-Ordni meta tkabbar Forti Sant Iermu. Kappella antika li kien hemm giet iddedikata lil Sant' Anna u fiha tqiegħdet ix-xbieha antika u devota mnaqqxa fl-injam, li għadha hemm sal-lum, u li lejha l-kavallieri kellhom devozzjoni kbira. Jinzamm li din kienet ix-xbieha titolari tax-xini kapitana tal-Ordni li kienet issemmiet għal Sant' Anna. Kienet ittieħdet Sant' Iermu wara li x-xini qdiemet u tkissret għall-ħabta tal-1660. Din il-kappella, fl-1729, fuq ordni tal-Gran Mastru Perellos, devot magħruf ta' Sant' Anna, kienet twaqqgħet biex minflokha nbniēt waħda akbar.

Aktar m'għadda żmien, aktar komplew jinbnew knejjes jew kappelli ddedikati lil Sant' Anna. Minn ta' quddiem kienet waħda fil-Qrendi permezz tal-benefattur Ġamri Schembri. Kien ħareġ il-fondi biex wettaq wiegħda li kien għamel fl-Assedju l-Kbir. Għall-mijiet ta' snin wara, baqgħet tiġi ffrekwentata mill-parruċani. Dan johroġ mill-fatt li fl-1796, fuq inizjattiva tal-kappillan Dun Anton Mizzi u l-prokuratur tagħha Ġanni Borg, kien sar xi restawr.

Fil-Pwales inbniet knisja oħra ddedikata lill-Qaddisa. Saret frott il-ġenerożita' ta' Dun Viċenż Galea. Fl-antik kienet magħrufa bhala 'Tal-Vitoria'. Wara xi snin giet ipprofanata. Izda tbierket u nfethet mill-ġdid mill-Isqof Astiria, fl-1672.

Waħda mill-isbaħ knejjes storiċi ddedikati lil Sant' Anna tinsab fil-Birgu. Billi hija tas-Sorijiet Benedittini, f'dik il-belt aktar isibuha bhala ta' Santa Skolastika. Din kienet knisja antika ħafna u nbniēt mill-ġdid fl-1679 meta l-Isqof Molina bierək l-ewwel ġebbla fis-7 ta'

Mejju ta' dik is-sena stess u giet imbierka f'Lulju ta' sena wara mill-Vigarju Ġenerali Mons. Famucelli. Ġiet ikkonsagrata mill-Isqof Labini f'Settembru tal-1787. F'nofs is-Seklu Sbatax, il-faċċata ta' barra inbniet mill-ġdid fuq disinn tal-arkitett famuż Lorenzo Gafa. L-inkwatu titular hu wieħed mill-isbaħ xoghlijiet ta' Mattia Preti. Għal ħabta tal-1958, is-sorijiet kisbu statwa ta' Sant' Anna, xogħol tal-istatwarju Ġormu Dingli biex tkun esposta fil-knisja f'jiem il-festa, li tiġi ċelebrata solennement fis-26 ta' Lulju kull sena.

Fis-sjuf ta' tmiem is-Seklu Dsatax, Wied il-Għajn beda jkun imfittex ħafna min-nies tal-Kottonera. Fost dawn kien hemm membri tal-Kapitlu tal-Isla, inklużi Dun Karm Mousu' Borg u Dun Ġużepp Portelli. Fl-1895, il-Kapitlu Senglean aċċetta x-xewqa u rakkomandazzjoni tagħhom u bdiet tinbena knisja żgħira fit-triq li aktar tard issemmiet Triq La Sengle. Din giet iddedikata lil Sant' Anna, omm il-Bambina, patruna tal-Isla. Ġiet imbierka fl-1903 u fl-1918 saret knisja viċi-parrokkjali ta' Haż-Żabbar

Meta qajl, qajl, il-villagġ beda jikber, deher li kien xieraq li dan jinqata' minn Haż-Żabbar u jsir parroċċa għalih. Tant li l-Arċisqof Gonzi, fil-15 ta'

Il-pussess ta' Dun Tarċis Agius fil-Knisja l-qadima. 1949

Marzu 1949, hareġ id-digriet li permezz tiegħu Wied il-Għajn sar parroċċa. B'hekk, din il-knisja tas-Sengleani, saret l-ewwel knisja parrokkjali ta' dan il-villaġġ. Hija hasra li knisja bi prestiġju daqstant storiku thalliet tispicċa fl-istat li tinsab fih illum.

F'nofs is-seklu li għadda, wara zieda ta' residenti godda, il-kappillan Dun Tarċis Agius hass il-htieġa għal knisja akbar u beda hidmietu biex dan il-għan jintlaħaq. Inħażżet pjanta mill-Perit William Micallef flimkien mas-Sur Vinċenz Bonello u fid-9 ta' Awwissu 1953 l-Isqof Galea bierek l-ewwel ġebbla.

Dun Tarċis iltaqa' ma' diversi problemi u x-xogħol kellu jieqaf. Dan tkompla wara disa' snin, mal-hatra tal-kappillan Dun Joe Carabott. Biex tonqos in-nefqa u x-xogħol seta' jitkompla, il-Perit Joseph Borg Grech hejja pjanta ġdida, biex il-knisja parrokkjali issa bi stil Romanesk, tbierket nhar il-21 ta' Lulju 1973.

Id-dehra minn barra kompluta tal-lum sehhet fi żmien il-kappillan Dun Charles Abela li, fuq disinn tal-Perit Vincent Centorino, fid-9 ta' Ottubru 1988, beda l-bini tal-kampnar, iżda kien fi żmien il-kappillan Dun Willie Vella li tlesta x-xogħol tal-bini tiegħu.

Fl-istess żmien, fiż-Żebbiegħ limiti tal-Imgarr, inbniet knisja ddedikata lil Sant' Anna. Telgħet fuq art mogħtija min-Nobbli Testaferrata fl-1976, meta kien kappillan Dun Kalċidon Vassallo. Il-pjanta saret mill-Perit Carm Lino Spiteri u nhar l-20 ta' Settembru 1987, l-Arċisqof Ġuzeppi

Mercieca bierek u qiegħed l-ewwel ġebbla.

F'Għawdex, il-knisja wahdaniya ddedikata lil Sant' Anna qiegħda fid-Dwejra, limiti tar-raħal ta' San Lawrenz. Tlestiet fl-1963 fuq inizjattiva tas-Salezjan Dun Alwiġ Mizzi. Il-festa tagħha tiġi ċċelebrata solennement f'Lulju. Din il-knisja tkun iffrekwentata minn għadd kbir ta' devoti, tista tgħid, tul is-sena kollha, billi jfittxuha hafna għall-prezentazzjoni tat-trabi, magħmudijiet jew biex jirringrazzjaw lil Sant' Anna għal xi grazzja li jkunu qalgħu bl-interċessjoni tagħha, wara xi wegħda li jkunu għamlu.

Anton Attard

(Referenzi mixtieqa jistgħu jinkisbu minghand l-awtur)

L-ewwel disinn tal-knisja parrokkjali ġdida

**Bejn it-23 u t-30 ta' Lulju 2017
niċċelebraw il-Festa Parrokkjali tagħna.
Jekk jogħgobkom insegwu l-programm tal-festa
mill-Ktieb tal-Festa.
Il-Festa t-Tajba lil kulhadd.**